

El llenguatge

Encalçar

Una cosa és empaitar o perseguir i una altra atrapar o aconseguir. La segona és la conseqüència, no necessària o obligada, de la primera. Hi pot haver, algun cop, tal com sol esdevenir-se quan una acció representa la conseqüència d'una altra —per exemple, investigar i esbrinar, cercar i trobar— un moment de coincidència entre totes dues accions, però en termes generals aquestes dues accions són perfectament diferenciades i és rar que es produeixin casos de sinonímia entre els verbs que expressen la primera i els que indiquen la segona.

El nostre verb encalçar, amb els substantius que en provenen, encalç, encalçament i encalçant, designen —o s'hi refereixen— la primera d'aquestes dues accions. En canvi, el verb del castellà «alcanzar» i els altres mots de la seva família corresponen a la segona acció o significació: atrapar, aconseguir. Per tant, cal eliminar la temptació tan sovint experimentada en el llenguatge escrit de voler usar el verb encalçar o el substantiu encalç amb el mateix significat que els mots del castellà «alcanzar» i «alcance». Acabem de llegir en un text escrit amb pulcritud «paranys on encalçar llebres». On encalçar-les —és a dir, on perseguir-les— no és possible. En un parany no s'encalcen llebres. S'atrapen, es cacen o s'agafen. Es cert que Moll assenyala un ús dialectal de encalçar amb el valor de «atrapar». Però encara que aquest cas que hem retret correspongués a aquest ús dialectal —cosa que creiem— ens sembla que caldria prescindir-ne decididament i cenyir-se, en l'ús d'aquests mots, en què tan sovint es produeixen confusions, a la normativa més estricta, és a dir, reservar encalçar i encalça per a l'acció de «perseguir» i no fer-los correspondre mai a «alcanzar» i «alcance». Nomes en aquells casos, possibles, en que aquest darrer substantiu, «alcance», vol dir «persecució» —«salir en su alcance»— es pot usar el nostre encalç amb el mateix valor.

Albert Jane